

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE**

FAKULTA ZÁHRADNÍCTVA A KRAJINNÉHO INŽINIERSTVA

Katedra záhradnej a krajinskej architektúry

**Využitie dedičstva kultúrnej krajiny na podporu rozvoja
Nitrianskeho regiónu**

Autoreferát dizertačnej práce
na získanie akademického titulu *philosophiae doctor*
v študijnom odbore: 6.1.11 Krajinárstvo
v študijnom programe: Krajinné inžinierstvo

Katarína Dobrotková

Nitra, 2009

Dizertačná práca bola vypracovaná v dennej forme doktorandského štúdia na Katedre záhradnej a krajinej architektúry Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre.

Doktorandka: **Mgr. Katarína Dobrotková**
Katedra záhradnej a krajinej architektúry
Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Školiteľ: **doc. Ing. arch. Roberta Štěpánková, PhD.**

Školiteľ konzultant: **Dr.h.c. prof. mpx. h.c.prof. Ing. Vladimír Gozora, PhD.**

Oponenti: **doc. Ing. Peter Halaj, CSc.**
Katedra krajinného inžinierstva
Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

doc. Ing. Monika Hudáková, PhD.
Vysoká škola ekonómie a manažmentu verejnej správy v Bratislave

prof. PhDr. Egon Wiedermann, CSc.
Katedra muzeológie
Filozofická fakulta
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

Autoreferát bol rozoslaný dňa: 24. 8. 2009

Obhajoba dizertačnej práce sa koná 22. 9. 2009 o 14 h. pred komisiou pre obhajobu dizertačných prác študijného odboru 6.1.11 Krajinárstvo na Fakulte záhradníctva a krajinného inžinierstva, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre.

Miesto konania: Katedra záhradnej a krajinej architektúry
Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
Tulipánová 7
949 76 Nitra

Miestnosť: ZP-S1

Predseda komisie pre obhajoby v študijnom odbore 6.1.11 Krajinárstvo

prof. Ing. Jozef Stred'anský, DrSc.
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

ABSTRAKT

Zámerom dizertačnej práce bolo zhodnotiť vplyv kultúrneho dedičstva na rozvoj vybraného regiónu a navrhnúť opatrenia na podporu návštevnosti a záujmu o kultúrne dedičstvo. Cieľom dizertačnej práce a realizačným výstupom analýzy kultúrnych pamiatok vo vybranom regióne je katalóg kultúrnych organizácií a pamiatok kultúrneho dedičstva Nitrianskeho kraja.

V predloženej práci na základe výsledkov z realizovaných dotazníkov navrhujeme opatrenia na zvýšenie návštevnosti a ekonomickej efektívnosti kultúrneho dedičstva v Nitrianskom samosprávnom kraji. Prieskum sme uskutočnili v súboroch kultúrnych pamiatok a verejných služieb Nitrianskeho samosprávneho kraja.

V závere hodnotiacich častí oboch skúmaných skupín sme využili SWOT analýzu dosiahnutých výsledkov práce so zámerom vytipovať silné a slabé stránky exploatacie kultúrnych pamiatok a verejných služieb, identifikovali sme príležitosti i riziká skúmaných pamiatok a verejnoprávnych inštitúcií v samosprávnom územnom celku.

V predloženej práci navrhujeme opatrenia na zvýšenie návštevnosti a ekonomickej efektívnosti kultúrneho dedičstva v nitrianskom samosprávnom kraji. Osobitnú pozornosť venujeme návrhu opatrení na zvýšenie účinnosti verejných služieb so zreteľom na zvyšovanie návštevnosti destinácií a spokojnosť občanov v samosprávnom kraji.

Predpokladáme, že efektívnejšie využitie kultúrneho dedičstva a skvalitnenie verejných služieb návštevníkom prispeje k rozvoju samosprávneho územného celku a napomôže k zlepšeniu životnej úrovne v obciach.

***Kľúčové slová:** kultúrna krajina, kultúrne dedičstvo, verejné služby, katalóg*

ABSTRACT

The aim of dissertation was to evaluate the impact of cultural heritage in the development of the selected region and to propose measures to support the attendance and interest in cultural heritage. The realization output of cultural sites analysis in the selected region is a register of cultural organizations and sites of cultural heritage in the Nitra region.

Based on the results of questionnaires, we propose measures to increase the visit rate and economic efficiency of the cultural heritage in the Nitra region. We conducted the survey in the series of cultural sites and public services in the Nitra region.

SWOT analysis of the paper results was used, with aim to identify the strengths and weaknesses of cultural heritage and public services exploitation. We identified opportunities and risks of investigated sites and public institutions in the autonomous region.

The present paper propose measures to increase the attendance and economic efficiency of the cultural heritage in the Nitra region. Special attention is paid to the proposal of measures to improve the efficiency of public services in view of increasing the visit rate of destinations and citizens well-being in the autonomous region.

We assume that more efficient use of cultural heritage and improving of public services for visitors will contribute to the development of the self-governing region and help to the improvement of living standards in communities.

***Keywords:** cultural landscape, cultural heritage, public services, register*

1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY

V reálnom živote má kultúra v našej spoločnosti druhoradé postavenie a preto by sme sa mali zamyslieť nad tým, ako zmeniť vzťah ľudí ku kultúre a k jej miestu v živote spoločnosti. Skúsenosti nám potvrdzujú, že v mestách s historickým, kultúrnym a ekologickým potenciálom sa lepšie vytvárajú podmienky pre rozvoj služieb, vďaka ktorým máme možnosť prilákať viac návštevníkov. Slovenská republika disponuje bohatstvom kultúrneho dedičstva a rozvinutou kultúrnou a umeleckou tradíciou.

Kultúrne inštitúcie majú zaujímavú a širokú ponuku pre návštevníkov, no žiaľ, návštevnosť v mnohých organizáciách je veľmi nízka. Preto by sa organizácie s nižšou, či nízkou návštevnosťou mali zamerať na výskum publika. Výskumom publika by organizácie identifikovali bariéry, ktoré bránia návštevníkom v návštevnosti a následne by sa ich mali pokúsiť odstrániť.

Zámerom dizertačnej práce je zhodnotiť vplyv kultúrneho dedičstva na rozvoj vybraného regiónu a navrhnúť opatrenia na podporu návštevnosti a záujmu o kultúrne dedičstvo.

2 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA I V ZAHRANIČÍ

V tejto časti dizertačnej práce riešime problematiku v nasledovných okruhoch:

- Regionálny rozvoj
- Kultúrna krajina
- Cestovný ruch
- Svetové dedičstvo
- Faktory nedostatočného záujmu o kultúrne dedičstvo
- Kultúra ako kapitál a jej prínosy
- Legislatívne podmienky Nitrianskeho samosprávneho kraja v oblasti kultúry

3 CIEĽ, MATERIÁL A METÓDY PRÁCE

Dizertačná práca je zameraná na významné pamiatky hmotného charakteru a poskytované občianske služby v Nitrianskom samosprávnom kraji, ktoré sme zatriedovali do špecifických skupín podľa vopred stanovených triediacich znakov.

3.1 Cieľ práce

Cieľom doktorandskej dizertačnej práce bolo zostaviť katalóg vybraných kultúrnych pamiatok a zanalyzovať verejné služby regiónu. Následne, podľa špecifických znakov bolo potrebné zhodnotiť návštevnosť a významnosť kultúrnych zariadení.

Realizácia predznačeného cieľa si vyžiadala riešiť parciálne ciele, ktoré na seba logicky nadväzujú a napĺňaním ktorých sme postupne dosiahli tematické zameranie dizertačnej práce. Sú to nasledovné čiastkové ciele:

- Vypracovať teoretické východiská problematiky kultúrneho dedičstva a verejných služieb.
- Zistiť návštevnosť vybraných kultúrnych pamiatok a identifikovať faktory nedostatočného záujmu o kultúrne dedičstvo.
- Odporučiť návrhy na odstránenie bariér medzi návštevníkmi a kultúrnymi pamiatkami.
- Zistiť úroveň poskytovaných verejných služieb v regióne a odporučiť opatrenia na zlepšenie danej situácie
- Navrhnuť opatrenia na zvýšenie cestovného ruchu a rozvoj skúmanej kultúrnej krajiny Nitrianskeho samosprávneho kraja.

3.2 Materiál

Cieľom dizertačnej práce a realizačným výstupom analýzy kultúrnych pamiatok vo vybranom regióne bolo zostaviť katalóg kultúrnych organizácií a pamiatok kultúrneho dedičstva v Nitrianskeho kraja.

K naplneniu cieľa dizertačnej práce bolo potrebné navrhnuť vlastný číselník, ktorý je súčasťou zostaveného katalógu kultúrnych organizácií a pamiatok kultúrneho dedičstva Nitrianskeho kraja.

Názov číselníka: Kultúrne organizácie a pamiatky kultúrneho dedičstva Nitrianskeho kraja.

Kód: XXXY0XX

Štruktúra kódu:

XXX - kód okresu

Y – druh kultúrnej organizácie, alebo pamiatky kultúrneho dedičstva vybraného regiónu

0XX- poradové číslo organizácie, alebo pamiatky kultúrneho dedičstva vybraného regiónu

Katalóg sme rozdelili na sedem častí podľa okresov, ktoré sme zoradili v abecednom poradí. Úvod každej časti tvorí stručná charakteristika okresu a súpis kultúrnych organizácií a pamiatok, ktoré sú usporiadané taktiež v abecednom poradí. Každému druhu kultúrnej organizácie a pamiatky kultúrneho dedičstva je pridelená farba, ktorou sú znázornené aj na jednotlivých mapách. Druhú časť katalógu tvorí stručná charakteristika a popis jednotlivých organizácií alebo pamiatky, miesto kde sa nachádza a jej história. Treťou časťou je zobrazenie kultúrnych organizácií a pamiatok na mapách jednotlivých okresov. Na mapách sú označené kultúrne organizácie a pamiatky kultúrneho dedičstva farebnými štvorčkami. Číslom v štvorčeku je označený počet pamiatok v danej lokalite.

Realizácia uvedeného hlavného cieľa si vyžiadala uskutočniť prieskum súborov kultúrnych pamiatok a verejných služieb Nitrianskeho samosprávneho kraja. Časový diapazón skúmaného problému sme odhadovali na obdobie troch rokov. V tomto období bola realizovaná analýza kultúrnych pamiatok regiónu a prieskum dotazovacou metódou. V tejto súvislosti boli zostavené dva dotazníky. Prvý bol určený pre náhodných respondentov a druhý bol zostavený pre primátorov obcí a starostov miest Nitrianskeho kraja.

Na základe prvého dotazníkového výskumu sme zistili a zhodnotili návštevnosť objektov propagujúcich kultúrne dedičstvo. Zároveň sme zisťovali príčiny, ktoré bránia vyššej návštevnosti vybraných kultúrnych zariadení a destinácií u náhodných respondentov.

Návštevnosť inštitúcií a pamiatok sme zisťovali prostredníctvom hodnotení významnosti jednotlivých zariadení u respondentov. Respondenti hodnotili nasledovné pamiatky a organizácie propagujúce kultúrne dedičstvo:

1. Múzeá	7. Skanzeny
2. Galérie	8. Historické parky a záhrady
3. Arborétum	9. Prírodné krásy
4. Hrady a zámky	10. Pamätné izby
5. Kaštiele a kúrie	11. Ľudová architektúra
6. Kostoly	12. Iné

Výskumný dotazník pozostával zo sedemnástich otázok, z čoho desať bolo uzatvorených, šesť otvorených a jedna polootvorená. V niektorých otázkach sme využili škálovanie na základe bodovej stupnice od 1 do 10, pričom 1 znamená najnižšie a 10 najvyššie bodové ohodnotenie. Pre lepšiu vypovedaciu schopnosť sme sa rozhodli body zadeliť do troch skupín.

Prvú skupinu tvorí bodová škála 1-3 a vyjadruje nám podpriemerné hodnotenie významnosti. Druhou skupinou je bodové hodnotenie 4-6 a vyjadruje nám priemernosť. Tretím vyjadrením je nadpriemerné hodnotenie v rozpätí 7-10 bodov.

Podkladové údaje boli získavané dotazovacou metódou u náhodných respondentov v meste Nitra. Oslovených bolo 500 respondentov, z toho nám bolo ochotných vyplniť výskumný dotazník 406 respondentov. Návratnosť teda bola 81%.

Zvolený počet respondentov bol stanovený na základe dodržania požiadavky reprezentatívnosti sledovanej vzorky. Z tohto dôvodu sme vychádzali z údajom získaných prostredníctvom Štatistického úradu Slovenskej republiky o celkovom počte obyvateľov Nitrianskeho samosprávneho kraja. Tento údaj predstavoval rozsah základného súboru. Pre zabezpečenie hodnovernosti výsledkov dotazníka bolo potrebné, aby každý respondent bol dopytovaný iba raz. Preukazný rozsah výberového súboru bol teda stanovený na základe nasledujúceho vzťahu:

$$n = \frac{1}{\frac{\Delta^2}{u_{1-\frac{\alpha}{2}}^2 * \pi * (1 - \pi)} + \frac{1}{N}}$$

n – rozsah výberového súboru

N – celkový rozsah základného súboru

u – tabuľková hodnota pre súbor, ktorý má normálne, nie Studentovo rozdelenie

Δ (delta) – prípustná chyba

π – podiel na základnom súbore

Pri zvolenej hladine spoľahlivosti 95 % sme sa dopracovali k počtu 384 respondentov, z čoho vyplýva, že podmienku reprezentatívnosti sme v dostatočnom rozsahu splnili, nakoľko bolo oslovených 420 respondentov.

Vzhľadom k tomu, že základným delením odpovedí bolo ich selektovanie na odpovede mužov a žien, súčasťou vyhodnocovania bolo aj testovanie rozdielnosti odpovedí medzi uvedenými skupinami respondentov. Za týmto účelom sme využili chí kvadrát test pre nezávislé súbory. V nulovej hypotéze sme predpokladali rovnosť odpovedí mužov a žien a alternatívna hypotéza toto tvrdenie automaticky popierala. V prípade, ak bola testovacia charakteristika väčšia ako kritická hodnota, mohli sme na zvolenej hladine významnosti (95 %) potvrdiť rozdielnosť odpovedí sledovaných skupín respondentov. Ak by testovacia charakteristika neprevyšovala kritickú hodnotu, potvrdilo by to rovnorodosť odpovedí mužov a žien.

Výpočet testovacej charakteristiky:

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \frac{(E_{ij} - T_{ij})^2}{T_{ij}}$$

r – počet

c – počet kategórii druhého znaku

E_{ij} – zistená (empirická) početnosť v i-tom riadku a j-tom stĺpci

T_{ij} – teoretická početnosť v i-tom riadku a j-tom stĺpci

kategórii prvého znaku

Výpočet kritickej hodnoty:

$$\chi^2_{tab} = (\alpha, (n - 1) * (k - 1))$$

α – prípustná chyba

n – počet riadkov

k – počet stĺpcov

Výsledky potvrdili, že nie sú signifikantné rozdiely medzi odpoveďami mužov a žien.

Druhým výskumným dotazníkom sme skúmali skupinu, ktorú tvoria verejné služby. Z tejto skupiny boli osobitne skúmané nasledovné služby:

a) Oprava a údržba cestných komunikácií	f) Občianska bezpečnosť
b) Rozširovanie a údržba verejných priestranstiev	g) Sociálne a zdravotné služby
c) Poskytovanie ubytovacích a relaxačných služieb	h) Dopravné služby
d) Poskytovanie stravovacích služieb	i) Kultúrno-spoločenská činnosť
e) Ochrana majetku fyzických a právnických osôb	j) Záujmovo-umelecká a spolková činnosť
	k) Spolupráca so zahraničnými a samosprávnymi orgánmi

Dotazovacou metódou sme zisťovali rozsah, kvalitu a využiteľnosť služieb. Dotazník sme zasielali elektronickou poštou do všetkých obcí a miest Nitrianskeho kraja. Dotazník obsahoval tri otázky, pričom v prvej uvádzali odpovedajúci názov mesta/obce, v druhej ohodnotili bodmi 1-10 mestom/obcou poskytované verejné služby. Najnižšie bodové hodnotenie predstavuje 1 a najvyššie 10. V tretej, záverečnej otázke sme zisťovali, či jednotlivé mestá/obce spolupracujú s kultúrnymi organizáciami a v čom spočíva daná spolupráca.

Na zhodnotenie účinnosti verejných služieb sme použili grafickú metódu s bodovacou škálou 1 – 10 bodov a metódu expertného odhadu špecialistov.

Získané podkladové údaje z druhej otázky dotazníka sme zadelili do troch skupín. Prvú skupinu tvoria hodnotenia od 1 do 3 bodov. Keďže ide o najnižšie bodové hodnotenie, charakterizujeme ho ako podpriemerné. Priemernou sme označovali skupinu od 4 do 6 bodov a nadpriemernou bolo označovaná skupina od 7 do 10 bodov.

Opätovne bol pre zabezpečenie vypovedacej schopnosti a preukaznosti výsledkov stanovený potrebný počet respondentov, čiže bol stanovený rozsah výberového súboru v závislosti od veľkosti základného súboru. Nakoľko návratnosť dotazníkov pri akejkoľvek inej ako osobnej forme dopytovania veľmi nízka, zvolená hladina významnosti tentoraz nepredstavovala zvyčajných 95 %, ale bola stanovená na úroveň 90 %. Podkladové údaje pre výpočet reprezentatívnej vzorky respondentov a reprezentatívnej vzorky obcí a taktiež aj výpočet chí kvadrátu pre testovanie rozdielnosti/rovnorodosti odpovedí mužov a žien sa nachádzajú v prílohe 12). Ako je možné vidieť vo výsledkoch v spomínanej prílohe, na základe štatistických výpočtov bolo zistené, že pri 369 obciach a mestách je potrebné získať vyplnený dotazník minimálne od 57 obcí a miest. Tento počet bol vysoko prekročený, nakoľko sa nám vrátilo 167 dotazníkov. Aj keby sme požadovali 93% spoľahlivosť, uvedený počet odpovedí by vyhovoval aj tejto požiadavke.

Pri spracovávaní údajov z oboch dotazníkov sme použili bežné numerické výpočty (percentuálny podiel, vážený aritmetický priemer) a výsledky sme následne spracovali vo forme analytických tabuliek a grafických trendov.

V závere hodnotiacich častí skúmaných skupín sme využili SWOT analýzu dosiahnutých výsledkov práce so zámerom vytipovať silné a slabé stránky exploatacie kultúrnych pamiatok a verejných služieb, identifikovať príležitosti i riziká skúmaných pamiatok a verejnoprávnych inštitúcií v samosprávnom územnom celku.

V predloženej práci navrhujeme opatrenia na zvýšenie návštevnosti a využiteľnosti kultúrneho dedičstva v Nitrianskom samosprávnom kraji. Osobitnú pozornosť sme venovali návrhu opatrení na zvýšenie účinnosti verejných služieb so zreteľom na zvyšovanie návštevnosti destinácií a spokojnosť občanov v samosprávnom kraji.

Stanovenie východiskových hypotéz:

Hypotéza 1: „Predpokladáme, že u respondentov, ako u mužov tak i u žien budú z kultúrnych organizácií propagujúcich kultúrne dedičstvo najvýznamnejšie a najnavštevovanejšie hrady a zámky.“

Hypotéza 2: „Spolupráca miest a obcí s kultúrnymi organizáciami je v regióne slabo rozvinutá.“

4 VÝSLEDKY A DISKUSIA

4.1 Katalóg kultúrnych organizácií a pamiatok kultúrneho dedičstva Nitrianskeho kraja

Kapitola pozostáva zo všeobecnej charakteristiky Nitrianskeho kraja a z opisu jednotlivých kultúrnych organizácií a kultúrnych pamiatok podľa príslušných okresov. Každý okres je v úvode stručne charakterizovaný a následne sú charakterizované jednotlivé prvky kultúrneho dedičstva. Celá táto kapitola vyúsťuje do komplexného zoznamu opisovaných pamiatok a organizácií spracovaného vo forme katalógu a spracovaných taktiež v grafickom formáte v podobe mapy kultúrnych organizácií a kultúrnych pamiatok Nitrianskeho kraja.

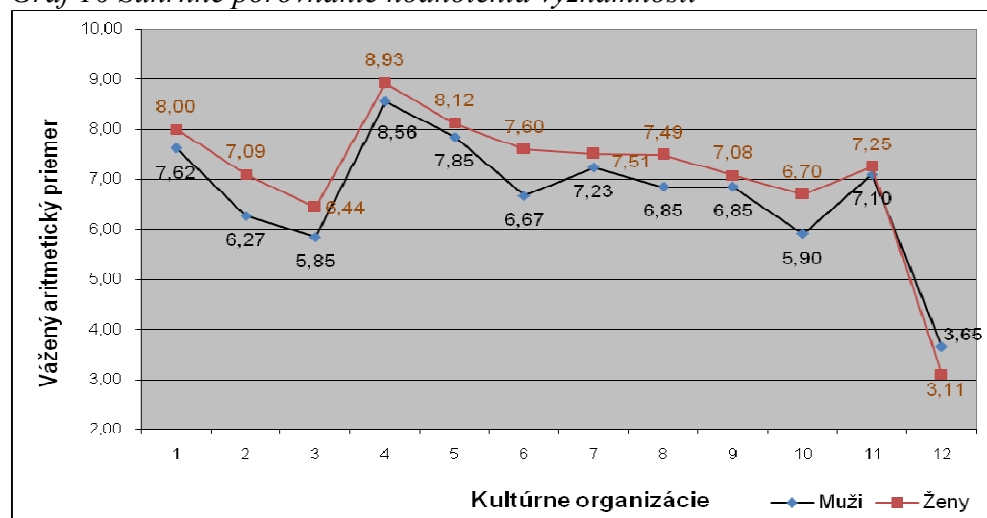
4.2 Zhodnotenie návštevnosti kultúrnych organizácií Nitrianskeho kraja a identifikovanie faktorov nedostatočného záujmu o kultúrne dedičstvo

Na dosiahnutie cieľa stanoveného prácou sme vypracovali dotazník, na základe ktorého sme zisťovali návštevnosť kultúrnych organizácií, zariadení a pamiatok.

Zamerali sme sa na výskum publika, pretože predpokladáme, že identifikovaním bariér a najmä ich následným eliminovaním sa zvýši návštevnosť, čo dopomôže k regionálnemu rozvoju Nitrianskeho samosprávneho kraja.

V grafoch sme zhodnotili návštevnosť jednotlivých inštitúcií, význam organizácií pre respondentov a identifikovali bariéry späté s návštevnosťou kultúrnych inštitúcií .

Graf 16 Súhrnné porovnanie hodnotenia významnosti

Zdroj: vlastná práca

Legenda k osi x:

1	Múzeá	8	Historické parky a záhrady
2	Galérie	9	Prírodné krásy
3	Arboretá	10	Pamätné izby
4	Hrady a zámky	11	Ludová architektúra
5	Kaštiele a kúrie	12	Iné
6	Kostoly		
7	Skanzeny		

V grafe (Graf 16) vidieť súhrnné porovnanie hodnotenia uvedených skupín, pričom sme delenie na názor mužov a žien zachovali. Na reprezentatívnejšie zhodnotenie názorov na významnosť pamiatok sme využili vážený aritmetický priemer, čím sme docielili zohľadnenie názoru väčšiny. Výsledky je možné zhrnúť do nasledovných záverov:

Hodnotenia, ktoré nám sprostredkovali muži aj ženy sa z hľadiska úrovne dosiahnutého priemerného bodu pri jednotlivých skupinách kultúrneho dedičstva zásadne nelíšia. Najlepšie bodové hodnotenie bolo pri hradoch a zámokoch a to pri mužoch (8,56) aj pri ženách (8,93). Pre mužov boli na druhom mieste múzeá s priemerným bodom 8,00. Zatiaľ čo pre ženy to boli kaštiele a kúrie (8,12). Najnižším počtom bodov ohodnotili arboretá muži (5,85) aj ženy (6,44). Kategóriu *iné* sme síce do hodnotenia zahrnuli, ale vypovedacia schopnosť tejto kategórie je zanedbateľná, čo potvrdzuje aj veľmi nízka úroveň priemerného hodnotenia.

Vzhľadom k tomu, že výsledné hodnotenie významnosti z pohľadu mužov a žien indikovalo pomerne rovnaký názor na hodnotené skupiny kultúrneho dedičstva, overili sme tento predpoklad aj testovaním rozdielov medzi odpoveďami mužov a žien. Využitý bol chí kvadrát test pre nezávislé súbory a výsledky tohto testovania potvrdili náš predpoklad, že odpovede mužov a žien sa od seba navzájom nelíšili.

V štrnástej otázke dotazníka sme chceli zistiť či niečo bráni respondentom v navštevovaní kultúrnych organizácií. Ak uviedli odpoveď Áno, mali označiť i dôvod, ktorý im bráni v návšteve. Opätovne sú uvádzané percentá vypočítané ako podiel z celkového počtu respondentov (Graf 21).

Ženy (13,64 %) tak ako i muži (6,49 %) ako najčastejší dôvod uvádzali nedostatok času. Ako druhý faktor uviedlo 12,99 % žien nedostatočnú prezentáciu a informovanosť o ponúkaných kultúrnych podujatiach. Ako druhý najzávažnejší faktor muži (3,90 %) uvádzali problémy s dopravou.

Tretí faktor u žien 11,04 % bola výška vstupného a u mužov 3,25 % to bola taktiež výška vstupného a odpoveď „nemám s kým ísť - cítil by som sa neprirodzene“. Ako štvrtý faktor uvádzalo 8,44 % žien problémy s dopravou. Ani jeden z respondentov neuvádzal odpoveď „zdravotné problémy“.

4.3 Úroveň poskytovaných občianskych služieb v obciach a mestách Nitrianskeho samosprávneho kraja

Poskytované služby a ich kvalita sú súčasťou rozvoja cestovného ruchu v regióne. Poslednú skúmanú oblasťou dizertačnej práce preto tvorí analýza úrovne verejných služieb poskytovaných v obciach a mestách Nitrianskeho regiónu. Z tejto skupiny sme vytipovali a osobitne skúmali nasledovné služby:

a) Oprava a údržba cestných komunikácií	d) Poskytovanie stravovacích služieb
b) Rozširovanie a údržba verejných priestranstiev	e) Ochrana majetku fyzických a právnických osôb
c) Poskytovanie ubytovacích a relaxačných služieb	f) Občianska bezpečnosť
	g) Sociálne a zdravotné služby

- h) Dopravné služby
- i) Kultúrno-spoločenská činnosť
- j) Záujmovo-umelecká a spolková činnosť

- k) Spolupráca so zahraničnými a samosprávnymi orgánmi

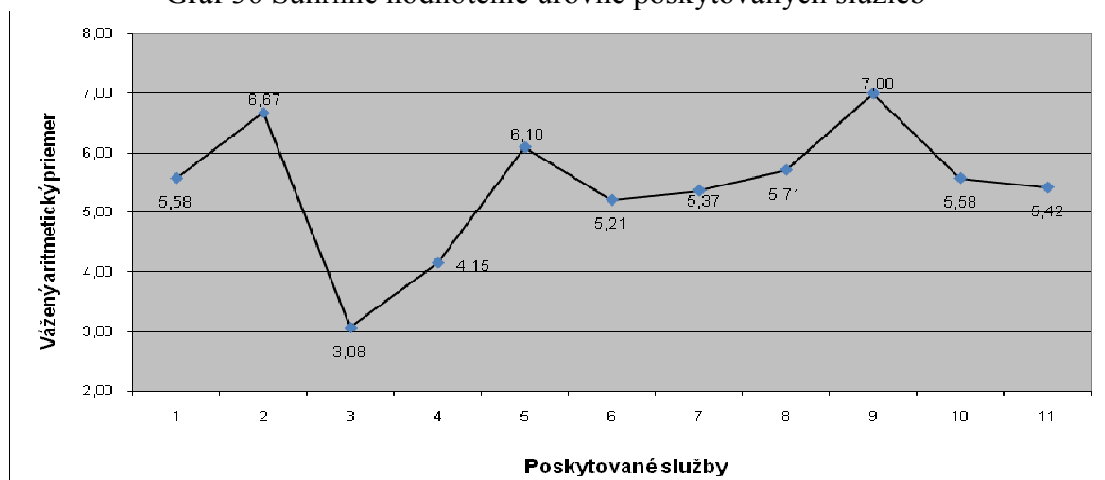
Dotazovacou metódou sme zisťovali rozsah a kvalitu služieb. Zistené údaje sme spracovávali do popisných tabuliek a do grafov, prostredníctvom ktorých sme prezentovali zistené výsledky analýzy využiteľnosti verejných služieb v obciach a mestách Nitrianskeho regiónu.

Dotazník bol zaslaný starostom 354 obcí a 15 primátorom miest Nitrianskeho samosprávneho kraja. Na dotazník nám odpovedalo 167 respondentov.

V dotazníku mali starostovia a primátori ohodnotiť verejné služby poskytované v ich meste/obci prostredníctvom bodovej stupnice, pričom 1 predstavovala najnižšie a 10 najvyššie bodové ohodnotenie. Pre lepšiu vypovedaciu schopnosť sme rozdelili stupnicu na tri časti, aby sme vyjadrili podpriemer, priemer a nadpriemer poskytovaných verejných služieb v regióne.

Dotazníkom sme taktiež zisťovali, či spolupracujú s kultúrnymi organizáciami a v čom spočíva spolupráca prípadne pomoc kultúrnym inštitúciám v danej obci, či meste.

Graf 36 Súhrnné hodnotenie úrovne poskytovaných služieb

Zdroj: vlastná práca

Legenda k osi x:

1 Oprava a údržba cestných komunikácií	6 Občianska bezpečnosť
2 Rozširovanie a údržba verejných priestranstiev	7 Sociálne a zdravotné služby
3 Poskytovanie ubytovacích a relaxačných služieb	8 Dopravné služby
4 Poskytovanie stravovacích služieb	9 Kultúrno-spoločenská činnosť
5 Ochrana majetku fyzických a právnických osôb	10 Záujmovo-umelecká a spolková činnosť
	11 Spolupráca so zahraničnými a samosprávnymi orgánmi

Súhrnné hodnotenie úrovne poskytovaných služieb je uvedené v predloženom grafe (Graf 36). Aby sme zohľadnili početnosť odpovedí pri hodnotení úrovne služieb, opätovne

bol využitý vážený aritmetický priemer. Zistené výsledky korešponduje s výsledkami, ku ktorým sme sa dopracovali pri individuálnom hodnotení každej jednej poskytovanej služby. Takmer na rovnakej úrovni je kultúrno-spoločenská činnosť a rozširovanie a údržba verejných priestranstiev. Obe tieto služby sú na pomerne vysokej úrovni, nakoľko z celkového počtu bodov desať sú jednotlivými obcami a mestami hodnotené na úrovni siedmich bodov. Najhoršia úroveň bola zistená pri poskytovaní ubytovacích a relaxačných služieb.

4.4 Výsledky SWOT analýz

Na základe výsledkov realizovaných dotazníkových výskumov predkladáme SWOT analýzy, prostredníctvom ktorých vyjadrujeme súhrn silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození v oblasti návštevnosti kultúrnych organizácií Nitrianskeho samosprávneho kraja a v oblasti poskytovania občianskych služieb v regióne. Pokúsili sme sa výstižne a najmä objektívne charakterizovať obe vopred metodikou stanovené kategórie.

SWOT analýza návštevnosti kultúrnych organizácií Nitrianskeho samosprávneho kraja a identifikovanie faktorov nedostatočného záujmu o kultúrne dedičstvo

<ul style="list-style-type: none"> • SILNÉ STRÁNKY • záujem obyvateľstva o kultúru • rozvinutá sieť kultúrnych organizácií a pamiatok na území regiónu • silný historický potenciál krajiny a pamiatok • dlhoročná tradícia pôsobenia kultúrnych organizácií nášho národa • dostatok kultúrnych organizácií a zariadení • kvalitná ponuka organizácií a ich podujatí 	<ul style="list-style-type: none"> • SLABÉ STRÁNKY • zlý technický stav kultúrnych zariadení • nedostatočná spolupráca inštitúcií spoluzodpovedných za kultúru • nízke využitie kultúrnych pamiatok • nedostatočné finančné zabezpečenie kultúrnych inštitúcií a kultúrnych činností • slabá propagácia a informovanosť o organizáciách a ich ponuke • slabá úroveň poskytovaných služieb
<ul style="list-style-type: none"> • PRÍLEŽITOSTI • podpora programov pre deti, mládež dospelých • efektívnejšie využitie existujúcich zariadení pre voľnočasové a kultúrne aktivity obyvateľov • efektívnejšia propagácia kultúrnych inštitúcií a kultúrneho diania • záujem respondentov navštíviť kultúrne organizácie • prieskum publika a zistenie jeho potrieb • identifikovanie faktorov nedostatočného záujmu o kultúru • odstraňovanie bariér medzi návštevníkom a organizáciou 	<ul style="list-style-type: none"> • OHROZENIA • znížená dostupnosť kultúry (zlé označenie, zlé spojenie, slabá informovanosť) • nevyužitie kultúrneho a historického potenciálu • nevhodný prístup zamestnancov • nízka úroveň poskytovaných služieb

SWOT analýza poskytovaných občianskych služieb Nitrianskeho samosprávneho kraja

• SILNÉ STRÁNKY	• SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • stav a udržiavanie verejných priestranstiev • poskytovanie priestorov kultúrnym inštitúciám • ochrana majetku fyzických a právnických osôb • kultúrno-spoločenská činnosť • propagovanie jednotlivých kultúrnych organizácií a ich ponuky • existencia spolupráce so zahraničnými a samosprávnymi orgánmi 	<ul style="list-style-type: none"> • veľmi nízka úroveň poskytovania ubytovacích a relaxačných služieb • nízka úroveň poskytovania stravovacích služieb • zlý technický stav sociálnych a zdravotných zariadení • slabá propagácia poskytovaných služieb pre verejnosť • obmedzená doprava počas víkendov hromadnou dopravou • nedostatočné finančné zdroje
• PRÍLEŽITOSTI	• OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> • dobrá údržba cestných komunikácií • dobrá úroveň spolupráce mesta/obce s kultúrnymi organizáciami • rozširovanie verejných priestranstiev • skvalitnenie sociálnych a zdravotníckych služieb • poskytovanie finančných prostriedkov na rozvoj služieb • cielenejšia propagácia služieb • rozvíjanie záujmovo-umeleckej a spolkovej činnosti • rozvinutie spolupráce s kultúrnymi organizáciami • spolupráca so zahraničnými a samosprávnymi orgánmi 	<ul style="list-style-type: none"> • zlý technický stav budov • slabá konkurenčná schopnosť • nevyužitie potenciálu kultúrno-spoločenskej činnosti • zanedbanie ochrany majetku fyzických a právnických osôb • nepropagovanie realizovaných podujatí • nezabezpečenie občianskej bezpečnosti

4.5 Návrh opatrení na zvýšenie návštevnosti kultúrnych pamiatok a podporu kultúrneho dedičstva v Nitrianskom samosprávnom kraji

Dizertačná práca sa zameriava na podporu rozvoja cestovného ruchu, kultúrneho dedičstva a krajinárstva. Taktiež v práci upriamujeme pozornosť na rurálnu oblasť.

V regióne by sa mali efektívnejšie využívať kultúrne organizácie, kultúrne pamiatky, prírodné krásy a taktiež by sa nemalo zabúdať na využívanie geotermálnych zdrojov regiónu.

Odporúčame, aby sa v rámci Nitrianskeho kraja vytvorili mikroregióny za účelom starostlivosti, využívania a propagácie kultúrnych organizácií a pamiatok. Mikroregióny by mohli zostaviť katalógy pamiatok a inštitúcií, podľa vzoru nami zostaveného katalógu a tak prispieť k súhrnnému zobrazeniu a propagovaniu pamiatok v regióne.

V rámci návrhov smerujúcim ku kultúrnym organizáciám odporúčame zamerať sa na odstraňovanie bariér, ktoré bránia návštevníkom v návšteve týchto zariadení. Navrhujeme, aby jednotlivé organizácie vykonávali prieskum medzi návštevníkmi, ale najmä prieskum publika, ktoré budú tvoriť náhodní respondenti a identifikovali tak konkrétne príčiny, ktoré im bránia v návšteve a následne sa ich pokúsili odstrániť alebo eliminovať.

Taktiež je potrebné, aby inštitúcie prieskumom zisťovali o akú ponuku má publikum záujem a snažili sa vyhovieť potrebám návštevníkov, no zároveň by nemali prestať spĺňať funkcie definované zákonom.

V regióne by sa mali skvalitniť najmä ubytovacie, relaxačné a stravovacie služby. Poskytovanie týchto verejných služieb bolo starostami a primátormi v nami zostavenom dotazníku zväčša označované ako podpriemerné.

Predpokladáme že eliminovanie, alebo odstránenie bariér medzi publikom a kultúrnymi inštitúciami prispeje k zvýšeniu návštevnosti jednotlivých organizácií. Je potrebné rozvíjať využiteľný potenciál krajiny, zvýšiť efektívnosť propagovania a informovanosti o existencii kultúrnych zariadení a ich ponuke. Poskytovanie kvalitných služieb kultúrnymi organizáciami ale i jednotlivými obcami a mestami dopomôže k rozvoju kultúrnej krajiny Nitrianskeho samosprávneho kraja a spríjemní návštevníkom pobyt a obyvateľom nažívanie v regióne.

4.6 Teoretické a praktické prínosy dizertačnej práce

Predkladaná dizertačná práca sa svojím obsahom zameriava na oblasť kultúry a verejných služieb a ich využívania v Nitrianskom samosprávnom kraji

Pozornosť bola venovaná najmä kultúrnym organizáciám, pamiatkam a verejným službám v nitrianskom regióne.

Zásadné prínosy dizertačnej práce možno zhrnúť do niekoľkých bodov, ktoré sme rozdelili na teoretické prínosy a praktické prínosy práce.

Teoretické prínosy dizertačnej práce

- v doktorandskej dizertačnej práci sú koncentrované citácie, názory a teoretické poznatky domácich i zahraničných autorov na problematiku kultúrneho dedičstva a regionálneho rozvoja
- pre účely prieskumu boli vytvorené dva dotazníky; prvý bol orientovaný na prieskum publika kultúrnych organizácií, druhý dotazník sme zamerali na prieskum v oblasti verejných služieb regiónu. Získané údaje z dotazníkov boli spracované a vyhodnotené prostredníctvom tabuľkového a grafického znázornenia
- vypracovanie teoretických východísk problematiky kultúrneho dedičstva a verejných služieb

Praktické prínosy dizertačnej práce

- osobitým prínosom dizertačnej práce je katalóg kultúrnych organizácií a pamiatok Nitrianskeho kraja, ktorý je realizačným výstupom analýzy skúmanej kultúrnej krajiny. Pokúsili sme sa o podanie komplexnejšieho a ucelenejšieho súpisu organizácií a pamiatok kultúrneho dedičstva v regióne.
- práca prezentuje výsledky dotazníkových prieskumov uskutočnených v Nitrianskom samosprávnom kraji
- realizáciou dotazníka sme prispeli k zvýšeniu povedomia o danej problematike
- v práci boli jednotlivo popísané a graficky znázornené údaje z uzatvorených otázok oboch dotazníkov
- identifikovali sme faktory, ktoré obmedzujú návštevnosť kultúrnych organizácií a pamiatok
- uviedli sme návrhy na odstránenie bariér medzi návštevníkmi a kultúrnymi inštitúciami
- navrhli sme opatrenia na zvýšenie efektívnosti využívania kultúrneho potenciálu krajiny

5 ZÁVER

Podľa stanovených cieľov doktorandskej dizertačnej práce sme zostavili katalóg vybraných kultúrnych organizácií a pamiatok, ktorý je súčasťou praktickej časti dizertačnej práce. K potrebám katalógu bolo nutné navrhnuť číselník pre kultúrne organizácie a pamiatky kultúrneho dedičstva Nitrianskeho kraja. Úvod katalógu tvorí charakteristika Nitrianskeho

samosprávneho kraja. Katalóg je členený do siedmych okruhov podľa okresov Nitrianskeho samosprávneho kraja. V úvode každého okruhu je stručná charakteristika okresov. Druhá časť pozostáva z mapy okresov, v ktorej sú zaznačené organizácie a pamiatky regiónu. Tretia časť obsahuje zoznam kultúrnych pamiatok v abecednom poradí. Štvrtú časť tvorí opis, stručná história a poloha, kde sa jednotlivé organizácie a pamiatky v nitrianskom regióne nachádzajú.

Za účelom získania údajov k dizertačnej práci bola použitá dotazníková technika získavania informácií. Predmetné údaje boli získané opytovaním, ktoré bolo realizované v dvoch častiach.

- *V prvej časti sme sa zamerali na návštevnosť kultúrnych organizácií Nitrianskeho samosprávneho kraja a identifikáciu faktorov nedostatočného záujmu o kultúrne dedičstvo.*

Hypotéza 1: *„Predpokladáme, že u respondentov, ako u mužov tak i u žien budú z kultúrnych organizácií propagujúcich kultúrne dedičstvo najvýznamnejšie a najnavštevovanejšie hrady a zámky.“*

Na základe nášho výskumu môžeme zhodnotiť, že stanovená hypotéza 1 sa nám potvrdila.

Medzi najčastejšie bariéry, ktoré sú dôvodom nízkej návštevnosti kultúrnych organizácií a ich ponuky patrí najmä nedostatok voľného času zlá informovanosť, dostupnosť, cena, médiá podporujúce skôr nízke formy umenia, a zmena priorít čo sa týka využitia voľného času. S vedomím týchto bariér, ktoré rôznym skupinám populácie v odlišnej miere bránia či neuľahčujú návštevu kultúrnych destinácií, akými sú múzeá, galérie alebo výstavy by sa mali tieto organizácie zamerať na výskum publika, komunikáciu s ním a motiváciu návštevníka.

Na prípadné zlepšenie situácie taktiež navrhujeme skvalitniť informovanosť, propagáciu a odporúčame nadväzovať osobný kontakt s návštevníkmi.

- *V druhej časti sme sa zamerali na poskytovanie a úroveň občianskych služieb Nitrianskeho samosprávneho kraja.*

Hypotéza 2: *„Spolupráca miest a obcí s kultúrnymi organizáciami je v regióne slabo rozvinutá.“*

Na základe vedeckého výskumu predkladanej dizertačnej práce a zhodnotením výsledkov z realizovaného prieskumu môžeme konštatovať, že stanovená hypotéza 2 sa nám potvrdila.

Všetky obce a mestá bez ohľadu na veľkosť, či hustotu obyvateľstva by sa mohli za účelom zlepšenia existujúcej situácie zapojiť do spolupráce s kultúrnymi organizáciami a spolkami vo svojej obci/meste. Dôležitým faktorom, ktorý napomôže k rozvoju regiónu je i spolupráca a vzájomná pomoc medzi obcami v regióne.

Predkladané výsledky práce možno zhrnúť záverečnými tvrdeniami:

Metodikou stanový hlavný cieľ a čiastkové ciele práce sa nám podarilo splniť. Na základe analýzy kultúrnych inštitúcií a pamiatok Nitrianskeho kraja sme zostavili katalóg, ktorý je realizačným výstupom dizertačnej práce. Z dotazníkových výskumov sme získali údaje na základe ktorých sme zhodnotili návštevnosť kultúrnych zariadení, identifikovali faktory nedostatočného záujmu o kultúrne dedičstvo a zistili úroveň poskytovaných verejných služieb v regióne.

Vypracovaním teoretických východísk skúmanej problematiky, doporučením opatrení na efektívnejšie využívanie kultúrnych organizácií a pamiatok Nitrianskeho samosprávneho kraja a navrhnutím opatrení na zlepšenie úrovne poskytovania verejných služieb v regióne sa nám podarilo splniť vopred určené parciálne ciele dizertačnej práce. Môžeme potvrdiť i naplnenie hypotéz uvedených v metodike doktorandskej dizertačnej práce.

Záverom možno konštatovať, že kultúrne inštitúcie majú zaujímavú a širokú ponuku pre návštevníkov, no návštevnosť v mnohých organizáciách je veľmi nízka. Preto by sa organizácie s nižšou, či nízkou návštevnosťou mali zamerať na výskum publika. Výskumom publika by organizácie identifikovali konkrétne bariéry, ktoré bránia návštevníkom v návštevnosti a následne by sa ich mali pokúsiť odstrániť.

Myslíme si, že väčšina pamiatok sa dá efektívnejšie využiť ako boli využívané doteraz. K zlepšeniu tohto stavu napomôže využitie skúseností a technológií súčasnej reklamy, médií a masovej komunikácie.

Efektívnejšie využitie kultúrneho dedičstva a skvalitnenie verejných služieb návštevníkom, prístupových ciest a parkovísk určite prispievajú k rozvoju samosprávnych územných celkov a zlepšia životnú úroveň v obciach.

6 VÝBER Z POUŽITEJ LITERATÚRY

1. ABÁFFY, D. a i. 2002. Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava : Ministerstvo životného prostredia, 2002. 344 s. ISBN 80-88833-27-2.
2. ADRAT. In Nature Sprievodca prírodou a vidiekom ISBN – 10: 989-95031-1-8
3. AMBRUŠ, J. 1977. *Nitra*. Bratislava : Obzor, 1977. 297 s.
4. BAČA, M. a i. 2007. *Koncepcia rozvoja kultúry Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2008 – 2015*. Nitra : NSK, 2007. 71 s.
5. BÁGEĽ, V. a i. 1980. *Slovensko Kultúra IV. 2. časť*. Bratislava : Obzor, 1980. 909 s. 65-051-80
6. BALKO, L. a i. 2004. *Štrukturálne fondy európskej únie v slovenskej právnej reflexii*. Bratislava : Epos, 2004. ISBN 80-8057-586-X
7. BÁRTA, J. a i. 1971. *Slovensko Dejiny I*. Bratislava : Obzor, 1971. 851 s. 65-052-71
8. BELAJOVÁ, A.– BALÁŽOVÁ, E. 2004. *Ekonomika a manažment územnej samosprávy*. Nitra : SPU, 2004. 185 s. ISBN 80-8069-458-3.
9. BELAJOVÁ, A. – FÁZIKOVÁ, M. 2005. *Regionálna ekonomika*. Nitra : SPU, 2005. s. 195. ISBN 80-8069-007-3.
10. BELOVIC, J. a i. 1960. *Nitra*. Nitra : Vydal odbor školstva a kultúry Rady mestského národného výboru Nira, 1960. 112 s.
11. BENEŠ, J. 1967. *Rozbor muzeálnych funkcií*. In : *Múzeum*. roč. , 1967, č.3.
12. BEŇUŠKOVÁ, Z. *Každodennosť v prezentácii kultúrneho dedičstva na ceste Magna Via 18 – 21* In Kultúrne a historické dedičstvo na ceste Magna Via Akademická Nitra 2006 ISBN 80-8069-755-8
13. BEŇUŠKOVÁ, Z. a i. 2005. *Tradičná kultúra regiónov Slovenska*. Bratislava : Veda SAV, 2005. 241 s. ISBN 80-224-0853-0
14. BUJNÁKOVÁ, A. a i. 2005. *Apponyiho kaštieľ v Oponiciach* : seminárna práca. Nitra: SPU, 2005.
15. BURÁNOVÁ, J. *Magna Via cez Ponitrie, Turiec, Liptov 269-271* In Kultúrne a historické dedičstvo na ceste Magna Via Akademická Nitra 2006 ISBN 80-8069-75-8
16. CIDLINSKÁ, L. a i. 1979. *Slovensko Kultúra IV. 1.časť*. Bratislava : Obzor, 1979. 984 s. 65-053-79
17. CHROPOVSKÝ, B. 1964. *Nitra slovom i obrazom*. Bratislava : Vydali Polygrafické závody, 1964. 142 s.

18. CHROPOVSKÝ, B. a i. 1986. *Dejiny Slovenska I*. Bratislava : Vydavateľstvo SAV, 1986. 532 s. 71-049-86
19. ČERVENĀK, A. a i. *Nitra, naša Nitra...* Nitra 1998
20. DEMO, M. a i. 1999. *Trvalo udržateľný rozvoj*. Nitra : SPU, 1999. str.251. ISBN 80-7137-611-6.
21. DUDĀS, M. *Drevené kostoly. Kultúrne krásy Slovenska*. Bratislava : Dajama, 127 s. ISBN 80-89226-14-0
22. EGIR 2007. *Geraldina Apponyiová* [online]. 2007 [cit. 2009-07-2]. Dostupné na internete: < <http://www.ergir.com/GERALDINE.JPG>>.
23. FALĀN, Ľ. a i. 2004. *Regionálny rozvoj Slovenska, východiská a súčasný stav*. Bratislava : Sociologický ústav SAV, 2004. 88 s. ISBN 80-85544-35-0.
24. GAJDOŠ, J. 1971. *Oponice – Knižnica v Oponiciach*. Martin : Matica Slovenská, 1971.
25. GOJDA, M. 2000. *Archeologie krajiny. Vývoj archetypů kulturní krajiny*. Praha : Academia, 2000. 238 s. ISBN 80-200-0780-6
26. GREGOROVĀ, J. 2000. Kultúrna intervencia do historického prostredia. In *Životné prostredie*, roč. 34, 2000, č. 4.
27. GRŮŇ, Ľ. – PULIČKOVĀ, A. – VYDROVĀ, V. 2005. *Samospráva ako súčasť verejnej správy*. Bratislava : Eurounion, 2005. 122 s. ISBN 80-88984-82-3.
28. HAJASOVĀ *Analýza súčasného stavu a návrh možnosti rekonštrukcie historického parku v Jasove / Zuzana; Školiteľ Ján Supuka - Nitra : SPU Katedra záhradnej a krajinnej architektúry, 2006 - 74 s., 3 príl.*
29. HAJDUCH, J. 1972. *Slovenské hrady*. Martin : Osveta, 1972. 240 s. 70-012-72
30. HALENĀR *Priestorová a funkčná štruktúra krajiny a návrh jej využitia pre vidiecku turistiku a rekreáciu / územie - Jelenec/ / Pavol ; Školiteľ Ján Supuka - Nitra : SPU Katedra záhradnej a krajinnej architektúry, 2004 - 62 s., [9] s. apríl.*
31. HERCHL, J.: *Kultúrno-záujmová činnosť a ergoterapia v zariadeniach sociálnej starostlivosti pre starých občanov*. Banská Bystrica 1995
32. HAMALOVĀ, M. a i. 1995. *Ekonomika miest a obcí*. Bratislava : Ekonóm, 1995. 180 s. ISBN 80-225-0610-0.
33. HORVĀTH, Z. 2004. *Príručka Európskej únie*. Brusel : Zastúpenie Európskej komisie v SR, 2004. s. 520. ISBN 80-89102-09-3.
34. HOURA, F. 1921. *Nitra*. Nitra : Knih tlačiareň Ľudovíta Tyršela v Nitre, 1921. 67 s.
35. HRUBÍK, P TOMAŠKO *Významné parky a stromy na úseku cesty od Liptovského Mikuláša po Prešov 47 – 53* In *Kultúrne a historické dedičstvo na ceste Magna Via* Akademická Nitra 2006 ISBN 80-8069-755-8.
36. IVANIČKOVĀ, A. 2005. *Tvorby programov a projektov. Teoretické otázky a praktická realizácia projektového cyklu v Európskej únii*. Bratislava : Ekonóm, 2005. s 175. ISBN 80-225-0937-X.
37. JANKOVIČ, V. a i. 1978. *Pamiatky na Slovensku*. Bratislava : Obzor, 1978. 721 s.
38. KESNER, Ladislav: *Marketing a management múzeí a památek*. Praha: Grada, 2005, 304 s. ISBN 80-247-1104-4
39. KOLLĀR, Š.: *Múzejníctvo, muzeológia a kultúrne dedičstvo*. Banská Bystrica 2005.
40. KRČMĀR, A. *Nitra na starých pohľadniciach*. Bratislava : Dajama, 95 s. ISBN 80-89226-13-2
41. KUBIŠTA, R. 2005. *Hodnotenie a kategorizácia historických parkov Slovenska s dôrazom na región Ponitria* : dizertačná práca. Nitra : SPU, 2005. 141 s.
42. KUCZMAN *Obraz sídla vidieckeho typu / Gabriel ; školiteľ: Zdenka Rózová - [S.l. : s.n.], 2006 - 114 s.*

43. KUČERA, M. 2002. *Cesta dejinami. Stredoveké Slovensko*. Bratislava : Perfekt, 2002. 228 s. / Jana; Školiteľ Ján Supuka - Nitra : SPU Katedra záhradnej a krajinnej architektúry, 2003 - 69 s.
44. LIPTÁK, L. 2003. *Krátke dejiny Slovenska*. Bratislava : Historický ústa SAV, 2003. 367 s. ISBN 80-88880-53-X.
45. MACHAJOVÁ, J. a i. 2000. *Občan a verejná správa*. Bratislava : Nadácia Občan a demokracia, 2000. s. 328. ISBN 80-968528-0-9.
46. MAIER, G., TÖDTLING, F. 1998. *Regionálna a urbanistická ekonomika 2*. Bratislava: Elita, 1998. ISBN 80-8044-049.
47. MAJLINGOVÁ, L. a i. 2002. *Verejné služby*. Banská Bystrica : EF UMB, 2002. ISBN 80-8055-754-3.
48. MIČEKOVÁ Helena *Projekt In Nature a jeho implementácia na ceste Magna Via* 81-84 In Kultúrne a historické dedičstvo na ceste Magna Via Akademická Nitra 2006 ISBN 80-8069-755-8
49. NEŠPOR, J. a i. 2007. *Kultúrne krásy Slovenska*. Bratislava : Dajama, 2007. 142 s. ISBN 80-89226-41-2
50. OKALI, I. a i. 1994. *Slovensko - sprievodca po múzeách a galériách*. Bratislava : SNM, 1994. 296 s.
51. OKÁLI, I. – PODUŠELOVÁ, G.: *Slovensko-sprievodca po múzeách a galériách*. Bratislava 1994. 269s.
52. PALČEK, M. a i. 2007. *Encyklopédia Slovenských hradov*. Bratislava : Slovart, 2007. 391 s. ISBN 80-8085-287-0
53. PIETA, K. 2009. *Bojná, nové nálezy z počiatkov Slovenských dejín*. Nitra : SAV-Archeos, 2009. 56 s. ISBN 80-969741-1-5
54. PLESNÍK, P. a i. 1989. *Malá slovenská vlastiveda*. Bratislava : Obzor, 1989. 398 s. ISBN 80-215-0021-2
55. RUMAN, J.: *Terminologický slovník kultúry a osvety*. Bratislava, 1970.
56. RUTTKAY, A. T. a i. *Nitra*. Bratislava : Davel, 112 s. ISBN 80-900931-3-2
57. SEDLÁK, M. 2000. *Manažment*. Bratislava : Elita, 2000. ISBN 80-8044-015-8.
58. SLÁMKA, M. a i. 2005. *Zrúcaniny hradov*. Bratislava: Slovenský skauting, 2005. 190 s. ISBN 80-89136-40-0
59. STANEKOVÁ, E. a i. 1998. *Formovanie efektívneho rozvoja verejného sektora a verejnej ekonomiky v SR*. Bratislava : Ekonóm, 1998. s. 133. ISBN 80-225-0958-2.
60. STRÁNSKY, Z.: *Úvod do studia muzeologie*. Brno, 2000.
61. SUPUKA Krajinárska tvorba : Pre študentov SPU / Autori Ján; Ľubica Feriancová, Tatiana Schlampová, Peter Jančura. - 1. vyd. - Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2004 - 256 s. ISBN 80-8069-334-X
62. ŠKULTÉTY, P. 1995. *Verejná správa a správne právo*. Bratislava : PF UK, 1995. s. 102.
63. VLADÁR, J. a i. 1987. *Malá encyklopédia Slovenska*. Bratislava : Vydavateľstvo SAV, 1987. 661 s. 071-006-87
64. WAGNER, V. 1948. *Vývin výtvarného umenia na Slovensku*. Bratislava : SAVU, 1948. 108 s.
65. WAIDACHER, F.: *Príručka všeobecnej muzeológie*. Bratislava: SNM, 1999, 477 s. ISBN 80-8060-015-5
66. ZAHORNACKÁ, *Analýza prvkov kultúrnej krajiny a návrh na ich obnovu (časť N. Hrnčiarovce) /;* Školiteľ Ján Supuka - Nitra: SPU Katedra záhradnej a krajinnej architektúry, 2003 - 91 s.
67. ŽÁRSKA, E. a i. 2002. *Ekonomika územnej verejnej správy*. Nitra: FE UKF, 2002. ISBN 80-8050-518-7.

7 PUBLIKÁCIE AUTORKY

ADF01 000001

Príspevok ku kultúrnemu dedičstvu nášho vidieka = The article on a cultural heritage of our countryside / Katarína Dobrotková.

In: Ekonomika poľnohospodárstva = Economics of agriculture. - Bratislava : Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva, 2001-. - ISSN 1335-6186. - Roč. VIII, č. 3 (2008), s. 70-72

AFD01 000002

Všeobecné zásady depozitárneho režimu a bezpečnosť práce v prírodovedných múzeách = General principles of regime in depository and job security in the museums of natural science / Katarína Dobrotková.

In: Riešenie krízových situácií v špecifickom prostredí : zborník referátov a diskusných príspevkov z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou Odboru Ekonomiky a manažmentu Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, konanej v dňoch 9.-10.11.2006 v hoteli Reduta v Lučenci. II. diel. - Nitra : Slovenská akadémia pôdohospodárskych vied, 2006. - ISBN 978-80-89162-26-0. - S. 49-53

AFD02 000003

Zistenie návštevnosti vybraných kultúrnych inštitúcií v nitrianskom regióne a identifikovanie faktorov nedostatočného záujmu o kultúrne dedičstvo = Attendance monitoring of chosen cultural institutions in Nitra region and identification of factors of deficient interest in cultural heritage / Katarína Dobrotková.

In: Riešenie regionálnych disparít a nerovnovážnych stavov v prírodnom a hospodárskom prostredí : zborník referátov a diskusných príspevkov z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou, konanej v dňoch 17.-19.10.2007 vo Veľkej Lomnici. I. diel. - Nitra : Slovenská akadémia pôdohospodárskych vied, 2007. - ISBN 978-80-89143-55-9. - S. 73-77

AFD03 000004

Význam a postavenie regionálnej samosprávy v oblasti podpory kultúry v Slovenskej republike = The relevance and position of regional self-government in the area of culture support in Slovak Republic / Katarína Dobrotková, Eva Harbutová.

In: Ekonomický a sociálny rozvoj Slovenskej republiky : zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie, Bratislava, 22. november 2007. - Bratislava : Vysoká škola ekonómie a manažmentu verejnej správy, 2008. - ISBN 978-80-89143-64-1. - S. 261-268

AFD04 000005

Vzájomné väzby kultúrneho a prírodného dedičstva so zameraním na pamiatkovú starostlivosť a environmentálne vzdelávanie = Mutual relations of cultural and natural heritage with focusing to historical monuments conversation and environmental education / Katarína Dobrotková. - Požiadavky na systém: Windows 95 a vyššie; CD-ROM mechanika.

In: Ekonomické aktivity a ich dopad na životné prostredie [elektronický zdroj] : medzinárodný vedecký seminár, Košice 13. december 2007 = Economic activities and their impact on environment : international scientific workshop. - Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2008. - ISBN 978-80-552-0025-5. - S. 127-130

AFD05 000006

Význam a úloha bezpečnosti v múzeách a galériách = The importance and role of security in galleries and museums / Katarína Dobrotková, Eva Harbutová.

In: Regionálne disparity v podnikateľskom prostredí a komunálnych službách : zborník referátov a diskusných príspevkov z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou, konanej v dňoch 9.-10.10.2008 v hoteli Agro vo Veľkej Lomnici. - Nitra : Slovenská akadémia pôdohospodárskych vied. - ISBN 978-80-89143-81-8. - S. 57-63

AFD06 000007

Krízové riadenie a jeho využitie pri ochrane kultúrneho dedičstva v Slovenskej republike = Crisis management and its exploitation by cultural heritage protection in Slovak Republic / Katarína Dobrotková, Eva Harbutová.

In: Regionálne disparity v podnikateľskom prostredí a komunálnych službách : zborník referátov a diskusných príspevkov z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou, konanej v dňoch 9.-10.10.2008 v hoteli Agro vo Veľkej Lomnici. - Nitra : Slovenská akadémia pôdohospodárskych vied. - ISBN 978-80-89143-81-8. - S. 64-71

AFD07 000008

Ochrana kultúrneho dedičstva a pamiatkového fondu v krízových situáciách = The protection of cultural heritage and monument fund in crisis situations / Eva Harbutová, Katarína Dobrotková.

In: Regionálne disparity v podnikateľskom prostredí a komunálnych službách : zborník referátov a diskusných príspevkov z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou, konanej v dňoch 9.-10.10.2008 v hoteli Agro vo Veľkej Lomnici. - Nitra : Slovenská akadémia pôdohospodárskych vied. - ISBN 978-80-89143-81-8. - S. 129-135

BDF01000009

Ochrana kultúrneho dedičstva ako súčasť udržateľného rozvoja vidieka = Cultural heritage protection as a part of rural development / Katarína Dobrotková. - Požaduje sa Acrobat reader.

In: GEO Information [Elektronický zdroj] : elektronický časopis geografických vied. - Nitra ; 2009 : Univerzita Konštantína Filozofa, Fakulta prírodných vied. - ISSN 1336-7234. - No. 4 (2008), s. 48-56